COUNTY BOROUGH OF BLAENAU GWENT

REPORT TO: **THE CHAIR AND MEMBERS OF THE PWLLGOR CRAFFU BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS**

SUBJECT: **PWLLGOR CRAFFU BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS - DYDD LLUN, 13 RHAGFYR 2021 DYDD LLUN, 13 RHAGFYR 2021**

REPORT OF:

PRESENT: S. HEALY (CADEIRYDD)

Councillors M. Cook (Is-gadeirydd)
P. Baldwin
M. Cross
G. A. Davies
J. Millard
M. Moore
J. P. Morgan
S. Thomas
H. Trollope
J. Holt
J. Hill
J. C. Morgan

WITH:

Liz Thomas (Swyddog)
Michelle Morris (Swyddog)
Andrew Parker (Swyddog)
Bernadette Elias (Swyddog)
Gemma Wasley (Swyddog)
Gwasanaethau Democrataidd (Monitro)
Michelle Hicks (Ysgrifennydd)
Pob Cynghorydd (Monitro)
Ceri Bird (Swyddog)

ITEM	SUBJECT	ACTION
No. 1	**<u>CYFIEITHU AR Y PRYD</u>** Adroddwyd na dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.	
No. 2	**<u>YMDDIHEURIADAU</u>** Derbyniwyd ymddiheuriad am absenoldeb gan y Cynghorydd M. Cross. **<u>CYDYMDEIMLAD</u>** Hysbysodd y Cadeirydd yr Aelodau am farwolaeth drist Helen Wilkshire, gwraig y Cynghorydd David Wilkshire a gofynnodd i'r Pwyllgor gynnal munud o dawelwch fel arwydd o barch.	
No. 3	**<u>DATGANIADAU BUDDIANT A GODDEFEBAU</u>** Gwnaed y datganiadau buddiant dilynol:- <u>Eitem Rhif 7 – Rhaglen Cyllideb Gyfranogol Blaenau Gwent: "Llais y Gymuned, Dewis y Gymuned".</u> Cynghorydd P. Baldwin Cynghorydd J. Holt Cynghorydd G. Davies Cynghorydd J.P. Morgan Dymunai'r Cynghorydd M. Moore nodi ei bod yn cael ei chyflogi gan GAVO y mae sôn amdano mewn nifer o'r adroddiadau a gaiff eu hystyried.	
No. 4	**<u>PWYLLGOR CRAFFU BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 28 Gorffennaf 2021. CYTUNODD y Pwyllgor i gadarnhau'r cofnodion.	

No. 5	**ADRODDIAD CYNNYDD BLYNYDDOL 2020/21 BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS BLAENAU GWENT** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Rheolwr Gwasanaeth Polisi a Phartneriaethau. Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaeth, Polisi a Phartneriaethau y trydydd adroddiad cynnydd blynyddol ar Gynllun Llesiant 'Y Blaenau Gwent a Garem'. Siaradodd y Rheolwr Gwasanaeth am yr adroddiad ac amlinellu'r pwyntiau allweddol a fanylir yn yr adroddiad. Cyfeiriodd y Rheolwr Gwasanaeth yr Aelodau at yr Adroddiad Cynnydd Blynyddol sy'n rhoi manylion y cynnydd a wnaed yn ail flwyddyn Rhaglen y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus am gyflawni ar y Cynllun Llesiant dan y pump adran allweddol. Wedyn rhoddodd y Rheolwr Gwasanaeth drosolwg o'r pum adran allweddol a amlinellir yn yr adroddiad. Ar y pwynt hwn, gwahoddodd y Rheolwr Gwasanaeth gwestiynau gan Aelodau a nododd y caiff cwestiynau eu trosglwyddo i'r bwrdd lleol neu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Rhanbarthol os yw Aelodau'n gofyn am hynny. Croesawodd Aelod yr adroddiad ynghyd â'r gwaith a gyflawnwyd a chynigiodd y dylid cytuno Opsiwn 1. Eiliwyd y cynnig. CYTUNODD y Pwyllgor bod Pwyllgor Craffu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn nodi'r cynnydd a wnaed yn y drydedd flwyddyn o ddarpariaeth ar Gynllun Llesiant Blaenau Gwent a rhoddodd sylwadau (Opsiwn 1).	
No. 6	**CYNNIG GOFAL PLANT CYNLLUN PEILOT RHAGLEN TRAWSNEWID INTEGREIDDIO LLYWODRAETH CYMRU – CYNLLUN PEILOT CYDWEITHIO – BRAENARU BLAENAU GWENT** Rhoddwyd ystyriaeth i'r adroddiad ar y cyd gan Gyfarwyddwr Interim Cyllid a Chaffael (Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan) a Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Plant Blaenau Gwent. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth Gwasanaethau Plant fod yr adroddiad yn rhoi diweddariad i Bwyllgor Craffu y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar y cynnydd a wnaed hyd yma ar	

	gynllun peilot Trawsnewid Integreiddio Blynyddoedd Cynnar yn ardal Braenaru Blaenau Gwent. Ychwanegodd y Rheolwr Gwasanaeth fod yr adroddiad hefyd yn ceisio cymeradwyaeth am ymestyn ymhellach i Ward Blaenau o fis Ionawr 2022. Atgoffodd y Rheolwr Gwasanaeth yr Aelodau ymhellach am y gwaith a wneir fel rhan o gynllun peilot Trawsnewid Integreiddio Blynyddoedd Cynnar. Nododd y Rheolwr Gwasanaeth fod cynlluniau yn mynd rhagddynt i symud i Frynmawr ac yna Nantyglo erbyn Ionawr 2022 fel y cymeradwywyd eisoes gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Blaenau Gwent. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth, oherwydd i Adran Ymwelwyr Iechyd Bwrdd Iechyd Prifysgol Blaenau Gwent gael ei ailstrwythuro'n ddiweddar a bod ymwelwyr iechyd wedi cael llwythi achos newydd, bod wardiau Brynmawr, Nantyglo a Blaenau yn cael eu rhedeg fel tîm ac felly gofynnwyd am gymeradwyaeth gan Bartneriaeth Llesiant Lleol Blaenau Gwent i ymestyn i Blaenau ar yr un pryd â Nantyglo ym mis Ionawr 2022. Ychwanegwyd y cafodd gwaith hefyd ei wneud am ddatblygu'r cynllun peilot am 5 mlynedd arall ac mae'r Rheolwr Gwasanaeth yn hyderus, os oes cyllid ar gael, y gellid ymestyn y cynllun peilot ar draws Blaenau Gwent o fewn 2½ mlynedd, er y dywedodd y byddai pa mor gyflym y byddai'n cael ei ymestyn yn dibynnu ar y cyllid sydd ar gael. Croesawodd Aelod ymestyn y cyllid a gobeithiai y byddai Blaenau Gwent i gyd yn manteisio o'r prosiect rhagorol hwn. Codwyd pryderon yng nghyswllt diffyg tystiolaeth gefnogi o'r gwaith a wnaed yn Ward Cwm. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth Gwasanaethau Plant na chafodd gwerthusiad llawn o Ward Cwm ei gwblhau adeg ysgrifennu'r adroddiad, fodd bynnag gobeithid y byddai dadansoddiad llawn yn cael ei gynnwys yn y cam nesaf yn dilyn ymestyn pellach ym Mrynmawr, Nantyglo a Blaenau pan geisiwn gymeradwyaeth am ymestyn ar draws Blaenau Gwent. Nododd Aelod arall y gwaith rhagorol a gyflawnodd y prosiect a chroesawodd yr ymestyn ar draws Blaenau Gwent gan y byddai'n cael ei groesawu'n fawr yn Ward Waundeg. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth fod y cynllun yn helpu i wella ardal unwaith y mae'n bresennol mewn aelwyd fregus. Roedd y Rheolwr Gwasanaeth hefyd yn falch y byddai Ward Waundeg yn un o'r ardaloedd a gynhwysir yn y cynllun ymestyn a gobeithid y gallwn dargedu'r	

	ardal fregus iawn hon y flwyddyn nesaf. Ategodd yr Aelod ei ddiolch i'r Rheolwr Gwasanaeth a'i Thîm ar eu gwaith rhagorol. Cododd Aelod arall bryderon na chynhaliwyd astudiaeth o gynnydd plant mewn ardaloedd Dechrau'n Deg wrth iddynt symud ymlaen drwy eu bywyd ysgol. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth nad yw Llywodraeth Cymru yn edrych ar yr agwedd hon ar hyn o bryd a nododd y dangosyddion perfformiad a gaiff wedyn eu mesur mewn system coch, oren a gwyrdd yn nhermau'r camau i'w cymryd. Caiff y canfyddiadau hyn eu trosglwyddo i ysgolion i amlygu'r gwaith y gall fod ei angen gyda'r plentyn. Ychwanegodd y Rheolwr Gwasanaeth fod hwn yn ddarn mawr o waith ac nad oes unrhyw gyllid i'w wneud ar hyn o bryd. Nodwyd fod yr Aelod wedi codi'r mater nifer o weithiau yn y Pwyllgor Craffu Addysg a Dysgu a dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth na chafodd y cais ei anwybyddu ond nad oedd dyhead gan Lywodraeth Cymru i symud y prosiect yn y cyfeiriad hwn. Teimlai'r Aelod fod hwn yn ddiffyg ar ran Llywodraeth Cymru ac y dylid pwyso i fonitro cynnydd disgyblion mewn ardaloedd Dechrau'n Deg, er bod yr Aelod yn cydnabod y gwaith rhagorol ac yn croesawu ei ymestyn ar draws Blaenau Gwent. Gofynnwyd cwestiwn am 'hybiau' yn y gwahanol ardaloedd. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth yr edrychwyd ar nifer o leoedd yn Ward Brynmawr, fodd bynnag maent allan o gyllideb. Sicrhawyd ystafell yn Ysgol Gynradd Blaen-y-Cwm yn dilyn sgwrs gyda Phennaeth yr ysgol. Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddog am ei hadroddiad ardderchog a'r gwaith a wnaed gan y Tîm. CYTUNODD y Pwyllgor bod Pwyllgor Craffu y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn nodi'r ymestyn a amlinellir ar gyfer 2022 (Opsiwn 1).	
No. 7	**<u>RHAGLEN CYLLIDEB GYFRANOGOL BLAENAU GWENT 'LLAIS Y GYMUNED, DEWIS Y GYMUNED'</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Rheolwr Gwasanaeth Polisi a Phartneriaethau.	

Dywedodd y Swyddog Polisi (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) fod yr adroddiad yn rhoi diweddariad am ganlyniadau rhaglen Cyllideb Gyfranogol “Llais y Gymuned, Dewis y Gymuned”. Siaradodd y Swyddog Polisi yn fanwl am yr adroddiad a thynnu sylw at y pwyntiau allweddol.

Cododd Aelod bryderon yng nghyswllt y problemau gyda’r broses ar gyfer y rhaglen a dywedodd fod llawer o bobl yn cael trafferth i ymuno mewn galwadau Zoom ac na fedrent bleidleisio felly. Gan nad oedd cyfnod clo gwirioneddol yn weithredol ar y pryd y gellid bod wedi cynnal y broses wyneb yn wyneb gan gadw’r pellter cymdeithasol angenrheidiol. Teimlodd yr Aelod nad oedd pawb â gallu digidol neu’n hyderus i gymryd rhan mewn cyfarfodydd rhithiol.

Nododd yr Aelod hefyd ei bryderon fod arian yn cael ei ddyfarnu i brosiectau tu allan i Flaenau Gwent.

Nododd y Rheolwr Gwasanaeth Polisi a Phartneriaethau y pryderon a dweud, er nad oedd y sefyllfa yn ddelfrydol, fod angen i’r Cyngor gofio am y pandemig a symud â’r prosiect ymlaen o agwedd diogelwch cyhoeddus. Ychwanegwyd y caiff y broses ei chynnal yn y modd mwyaf diogel a’i bod yn dilyn prosesau Rhanbarth Gwent. Gwerthfawrogai’r Rheolwr Gwasanaeth y gellid cyfyngu’r llwyfan digidol yn amlwg gyda’r cyfyngiadau bod angen symud y broses ymlaen yn y ffordd fwyaf addas.

Yn nhermau dyfarnu arian tu allan i Flaenau Gwent, dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth y gall y sefydliadau fod wedi eu lleoli tu allan i’r Fwrdeistref ond eu bod yn gweithredu o fewn y Fwrdeistref gan fod y gwasanaethau ar gyfer pobl Blaenau Gwent.

Aeth y Rheolwr Gwasanaeth ymlaen drwy ddweud y cafodd yr arian bellach ei ddosbarthu gyda chontractau wedi eu llofnodi a bod prosiectau yn awr yn y cam cyflenwi. Cyflwynir deilliannau’r prosiectau y flwyddyn nesaf ac er y codwyd rhai pryderon teimlid y cafodd y digwyddiadau eu croesawu.

Ychwanegodd y Swyddog Polisi (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) mai’r Cyngor sy’n rheoli’r cyllid ac y caiff cynlluniau’r prosiect eu monitro o hyn ymlaen i sicrhau fod eu cynlluniau ar y trywydd i gyflawni’r prosiectau. Cyflwynir diweddariad ar brosiectau i gyfarfod nesaf y Pwyllgor.

	CYTUNODD y Pwyllgor ar yr adroddiad a derbyniodd yr adroddiad fel y'i darparwyd cyn ei gyflwyno i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (Opsiwn 1). Gadawodd y Cynghorydd M. Moore y cyfarfod ar y pwynt hwn.	
No. 8	**<u>DIWEDDARIAD CYNNYDD RHAGLEN PARTNERIAETH BWYD CYNALIADWY</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i'r adroddiad ar y cyd gan y Prif Weithredwr a Chyfarwyddwr Cymunedau a thai, Cartrefi Cymunedol Tai Calon. Rhoddodd Cydlynydd Bwyd Cynaliadwy Blaenau Gwent, Tai Calon ddiweddariad cynhwysfawr ar y Rhaglen Partneriaeth Bwyd Cynaliadwy. Gofynnodd Aelod os yw banciau/grwpiau bwyd yn hyrwyddo bwyta'n iach ac a gafodd safleoedd bwyd cyflym eu herio i newid eu cynnig. Dywedodd y Cydlynydd fod bwyta'n iach yn 'bwnc poeth' ar hyn o bryd a chyfeiriodd at y newidiadau a wnaed mewn diodydd llawn siwgr. Gobeithir y byddai'r newidiadau hyn yn cael eu gweithredu yn y diwydiant bwyd. Mae'r drafodaeth ar fwyd ar yr agenda i'w ystyried gan Senedd Cymru a theimlai'r Cydlynydd y byddai'n ddiddorol gweld canlyniad y trafodaethau hyn. Deallai'r Aelod fod mynd i'r afael â safleoedd bwyd cyflym yn newid mawr yn genedlaethol, fodd bynnag teimlai'r Aelod ei bod yn bwysig ein bod yn ceisio trin y materion yn fwy lleol. Dywedwyd fod rhai grwpiau yn rhoi addysg am fwyta'n iach ac y gwneir llawer o waith i gael mwy o ffrwythau a llysiau ffres mewn banciau bwyd. Fodd bynnag, mae hefyd yn bwysig sicrhau fod gan unigolion fynediad i ffwrn ac y dysgir rysetiau iddynt i gynnwys ffrwythau a llysiau yn eu diet bob dydd. Mae'r rhain yn feysydd allweddol mewn newid ffyrdd o fyw a fyddai hefyd yn dibynnu ar incwm teulu, felly mae angen economïau lleol da. Ychwanegodd y Cydlynydd fod ysgolion yn un o'r lleoedd addawol i drin y materion hyn a bod llawer o brosiectau cyffrous yn mynd rhagddynt mewn ysgolion, fodd bynnag dywedwyd na fedrem orfodi teuluoedd nac unigolion i fwyta'r bwydydd cywir.	

	CYTUNODD y Pwyllgor i dderbyn yr adroddiad a nododd yr adroddiad a'r atodiadau fel y'u darparwyd (Opsiwn 1).	